

Številka: Up-135/19-14

Datum: 4. 4. 2019

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki jo je vložil Viljem (Vili) Kovačič, Ljubljana, 4. aprila 2019

sklenilo:

Ustavna pritožba zoper sodbo Upravnega sodišča št. I U 2590/2018 z dne 25. 1. 2019 se sprejme v obravnavo.

OBRAZLOŽITEV

1. Pritožnik vlaga ustavno pritožbo zoper odločitev Upravnega sodišča o zavrnitvi njegove pritožbe zoper odločbo Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju Mestni svet), s katero je ta zavrnil njegovo pritožbo zoper sklep Volilne komisije Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju MVK). Mestni svet je štel, da pritožnik vlaga pritožbo v skladu s 100. členom Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12 in 68/17 – v nadaljevanju ZLV). Uvodoma je pojasnil, da bi bilo sicer treba pritožbo zavreči, saj pritožnik ni nikjer zatrjeval, da izpodbija sklep MVK, pritožba po 100. členu ZLV pa naj bi bila mišljena kot pravno sredstvo zoper odločitev občinske volilne komisije, ki lahko vpliva na potrditev mandatov. Ker pa so se nekatere pritožnikove navedbe nanašale na izvedbo volitev na splošno (in ne le na nepravilnosti dela volilnih odborov), je Mestni svet pritožbo vendarle obravnaval po vsebini in odgovoril na pritožnikove očitke.

2. Upravno sodišče je v pritožnikovi pritožbi prepoznalo pet ugovorov nepravilnosti v zvezi z lokalnimi volitvami v Mestni občini Ljubljana (v nadaljevanju MOL) za župana, občinski svet in četrtne skupnosti, in sicer: 1) nedovoljeno, enostransko porabo proračunskih sredstev s strani župana; 2) nepravilnost zaradi podpore treh verskih skupnosti kandidatu, ki je aktualni župan; 3) očitek, da seznam kandidatov ni bil viden v sami volilni kabini; 4) očitek, da so bile volilne skrinjice – plastične košare – zgolj navidezno zaščitene; in 5) "vpisovanje" 35.000 novih prebivalcev oziroma prijave stalnih in začasnih prebivališč, kjer naj bi ti v zameno za oddani glas dobili honorar. Upravno sodišče je zavrnilo vse njegove očitke, razen delno očitka o porabi proračunskih sredstev za volilno

kampanjo. V okviru te nepravilnosti je pritožnik uveljavljal, da obstajajo številni in javno znani dokazi, da je glasilo Ljubljana enobarvno, propagandno glasilo župana. V zvezi s tem je omenil izdaje tega glasila dne 7. 9. 2018, dne 7. 10. 2018 in dne 7. 11. 2018, češ da so v njih obsežne promocije župana in njegove liste, a niti kančka sledu o stališčih drugih kandidatov, in da je objavljen promocijski intervju s podžupanom in županom. Upravno sodišče je ugotovilo, da prvi odstavek 4. člena in peti odstavek 14. člena Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 11/11 in 98/13 – ZVRK) prepovedujeta financiranje kampanje s proračunskimi sredstvi. Kljub nezadostni konkretizaciji kršitev v pritožbi je zaradi strogega testa presoje vzelo v pregled priloge (kopije sedmih strani z besedili in fotografijami iz glasila Ljubljana), na katere se je skliceval pritožnik. Kot volilno propagando je štelo le odgovor župana na tri od petih vprašanj, ki jih je ta podal v intervjuju v oktobrski številki tega glasila. Upravno sodišče je presodilo, da ugotovljena nepravilnost – upošteva je volilne izide (županova lista je prejela 23 mandatov, druga najbolje uvrščena 10, pritožnikova lista pa 0) – ni takšna, da bi lahko vplivala na volilni izid. Po presoji Upravnega sodišča ugotovljena nepravilnost tudi po kakovosti ni bila takšna, da bi prizadela objektivno poštenost volilnega postopka oziroma da bi zaradi nje razumen človek podvomil o poštenosti volilnega izida.

3. V zvezi s predlogom za izvedbo javne obravnave in zaslišanje prič je Upravno sodišče pojasnilo, zakaj navedbe o nepravilni uporabi proračunskih sredstev za volilno kampanjo oziroma propagando niso bile zadosti konkretizirane, da bi terjale izvedbo glavne obravnave. Sklicevalo se je tudi na ustavnosodno presojo, odločitev Vrhovnega sodišča št. I Up 240/2012 z dne 17. 5. 2012 in prakso Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) glede razpisovanja javnih obravnav v primerih, ko stranka ne utemelji prepričljivo, kako bi lahko zaslihanje prič ali drug dokaz vplivala na odločitev.

4. Pritožnik v ustavni pritožbi in njenih dopolnitvah z dne 13. 2. 2019 in z dne 18. 2. 2019 Upravnemu sodišču očita kršitev pravic iz 22., 23., 24., 25. in 43. člena Ustave. Kršeni naj bi bili tudi 6. in 10. člen Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP), 3. člen Prvega protokola k EKČP in "druge določbe" EKČP. Kršeno naj bi bilo tudi načelo demokratične države, ki vključuje zahtevo po poštenih volitvah ter po učinkovitem sistemu varstva volilne pravice in sistemu odprave nepravilnosti pri volitvah v volilnem sporu. Upravno sodišče naj bi zatrjevale kršitve storilo s tem, ko ni izvedlo javne obravnave, čeprav naj bi pritožnik to v postopku pred Upravnim sodiščem zahteval in naj bi pri tem za vsako predlagano pričo in zase posebej pojasnil, zakaj predlaga zaslihanje in kaj bo ta oseba izpovedala. Pritožnik navaja, da se Upravno sodišče izogiba javnim obravnavam. Trdi, da obveznost izvedbe javne obravnave v volilnih zadevah določa Kodeks dobre prakse v volilnih zadevah, ter se pri tem sklicuje tudi na odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-191/17 z dne 25. 1. 2018 (Uradni list RS, št. 6/18) in pritrdilno ločeno mnenje sodnice Sovdat k sklepu št. Up-1410/18 z dne 13. 11. 2018. Pritožnik oporeka stališču Upravnega sodišča, da v 30-ih dneh ni moglo izvesti javne obravnave, in meni, da je v nasprotnem primeru določba ZLV, ki predpisuje 30-dnevni rok za izdajo sodbe, protiustavna. Sklicuje se na prakso ESČP glede izvedbe javne obravnave in volitev.

5. Pritožnik navaja, da je najpomembnejša med zatrjevanimi nepravilnostmi uporaba oziroma zloraba javnih sredstev za namene volilne kampanje, ki je bila storjena z nedovoljeno, enostransko uporabo javnih sredstev za izdajo in odpošiljanje tiskanih glasil, ki so predstavljala promocijo in nedovoljeno javno propagando. Poudarja, da je Upravno sodišče potrdilo, da volilne kampanje za župana in njegovo listo ni dovoljeno financirati iz proračunskih sredstev občine, in ugotovilo, da je v obravnavanem primeru prišlo do zlorabe javnih sredstev za volilno kampanjo in za porabo proračunskih sredstev za propagando ter s tem do kršitve zakona. Pritožnik meni, da je bila ugotovljena kršitev pomembna in je v nasprotju s stališčem Upravnega sodišča bistveno vplivala na izid, saj bi županova lista v primeru, če bi osvojila le nekaj glasov manj, prejela 22 (namesto 23) od 45 sedežev v mestnem svetu in s tem ne bi imela več večine v mestnem svetu. Zaslišanje prič in pritožnika ter izvedba drugih predlaganih dokazov naj bi dokazala še več kršitev. Pritožnik zatrjuje tudi kršitev pravice do nepristranskega sodnika, ker naj bi bila brat sodnika in odvetnik MOL strankarska kolega v politični stranki Liberalna demokracija Slovenije in nekdanja ministra iste politične stranke. Ustavnemu sodišču predlaga, naj o zadevi odloča absolutno prednostno, opravi javno obravnavo, zasliši priče in izvedence ter razveljavi sodbo Upravnega sodišča.

6. Ustavno sodišče je ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo. V nadaljevanju postopka bo odločalo o njeni utemeljenosti in presodilo, ali so bile z izpodbijano sodno odločbo kršene pritožnikove človekove pravice oziroma temeljne svoboščine. Ustavno sodišče je sklenilo, da bo o zadevi odločalo absolutno prednostno.

7. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) in petega odstavka 46. člena Poslovnika Upravnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejelo z osmimi glasovi proti enemu. Proti je glasoval sodnik Pavčnik.

dr. Rajko Knez
Predsednik